

Konferencja nt.

„Bariery innowacyjności w turystyce”

Prof. nadzw. dr hab. Mirosław Boruszcak

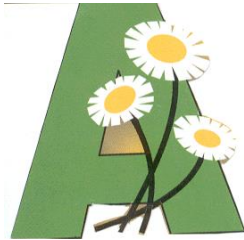
Lubań, 28 październik 2016

PARTNERZY PROJEKTU

- **Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku**

- **Gdańskie Stowarzyszenie Agroturystyki**

- **Choczewskie Stowarzyszenie Turystyczne**

Turystyka jako przedmiot badań

Turystyka jest zjawiskiem złożonym i wielopłaszczyznowym. Dzięki niej człowiek regeneruje siły fizyczne i psychiczne poznaje świat oraz kształtuje swoją osobowość. Jak wiadomo turystyka stanowi także formę działalności gospodarczej, która oferuje podróżnym

- usługi noclegowe
- usługi gastronomiczne
- usługi transportowe

Ze względu na złożoność turystyka

jest przedmiotem badań:

- ✓ geografii
- ✓ psychologii
- ✓ socjologii
- ✓ pedagogiki
- ✓ ekonomii
- ✓ marketingu

- ✓ antropologii
- ✓ historii
- ✓ prawa
- ✓ architektury
- ✓ urbanistyki
- ✓ ochrony środowiska
- ✓ medycyny

Wybrane formy turystyki wypoczynkowej

Wybrane formy turystyki wypoczynkowej:

- agroturystyka
- turystyka handlowa
- turystyka
- rozrywkowa

Turystyka wiejska

Stanowi formę rekreacji na obszarach wiejskich i obejmuje wielorakie rodzaje aktywności rekreacyjnej, związanej z :

- ❖ przyrodą
- ❖ wędrowkami
- ❖ turystyką zdrowotną
- ❖ turystyką krajoznawczą
- ❖ kulturową i etniczną

Jedną z cech jest możliwość pokazania nie tylko wsi, ale również elementów kultury regionalnej. Osiąga to poprzez prowadzenie kuchni regionalnej, przyrządzania potraw typowo polskich przysmaków lokalnych i regionalnych, a także naukę przygotowania potraw.

Agroturystyka

Jest dominującym wyróżnikiem turystyki wiejskiej jako ściśle powiązanych z pobytem turystów w gospodarstwie rolnym.

Agroturystyka to przede wszystkim świadczenie usług noclegowych i żywieniowych.

Agroturystyka to również animacja czasu wolnego m.in. jazda konna, wypożyczenie sprzętu sportowego, organizowanie kuligów, sprzedaż wyrobów rzemieślniczych jak również umożliwienie wędkowania, zajęcia się myślistwem, zbieraniem i suszeniem ziół, owoców i grzybów.

DZIEDZICTWO

CO JEST DZIEDZICTWEM ?

Krajobraz wokół nas

(góry, lasy, wody, pola, łąki zagajniki)

Osiedla, wsie i ich układy przestrzenne

(domy, budynki inwentarskie, kościoły,

kapliczki, cmentarze, mogiły, dworki)

Sposoby wytwarzania zagospodarowania

(uprawy rolnicze, rzemiosło i rękodzieło, sztuka

ludowa,

tradycyjne potrawy i wyroby)

Spuścizna duchowa

(obyczaje i obrzędy, życie prywatne i społeczne,

legendy i gwara, tradycje)

Turystyka kulturowa

*Droga ewolucyjna następuje zmiana tradycyjnej „starej” turystyki, określanej regułą 3xS (Sun, Sea, Sand – słońce, morze, piasek) na formułę „nowej” turystyki, określonej regułą 3xE (Entertainment, Excitement, Education – rozrywka, ekscytacja, kształcenie).
W formułę nowej turystyki wpisuje się turystyka kulturowa.*

Wyjazd z miejsca zamieszkania staje się dla współczesnych turystów okazją do:

- ✓ rozwoju zainteresowań,
- ✓ poznawania nowych ludzi,
- ✓ zwiedzania zabytków i muzeów,
- ✓ udziału w wydarzeniach kulturalnych, festiwalach, koncertach, czyli jest okazją do podnoszenia poziomu własnej kultury.

Tradycyjne elementy kultury ludowej

Tradycyjna kultura ludowa jest całokształtem dziedzictwa kulturowego, które przekazywane jest przez pokolenie ustępujące nowym generacjom wstępującym w życie. Przez kulturę ludową rozumie się również zjawiska związane z życiem ludu, a mające charakter materialny oraz duchowy.

Badaniem, analizą i opisem wszelkich przejawów kultury ludowej dzielącej się na materialną i duchową, zajmuje się ETNOGRAFI

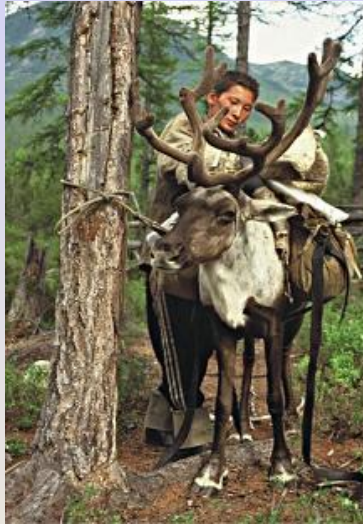
Walory kulturowe, stworzone przez człowieka to obiekty materialnej i niematerialnej kultury, powstałe w procesie historycznego rozwoju:

- zabytki architektury i budownictwa
- zabytki ludowej kultury materialnej
- dzieła ludowej kultury niematerialnej: folklor, obrzędy, tradycje, zwyczaje;

Do kultury materialnej zalicza się:

- **Zbieractwo**
- **Łowiectwo**
- **Rybolówstwo**
- **Hodowla**
- **Pszczelarstwo**
- **Uprawę roślin**
- **Przechowywanie żywności i przygotowanie pokarmu**
- **Obróbka surowców**
- **Zabiegi o bezpieczeństwo i wygodę**
- **Transport i komunikacja**

Turystyka sentymentalna

Coraz więcej turystów poszukuje dziś swoich korzeni, sięga do źródeł, by poznać zwyczaje danego regionu. Turystyka wraca z miast do rodzinnych stron, szuka legend, ciekawostek w domach swoich przodków i w miejscach zupełnie nieznanach.

Najbardziej naturalnym miejscem poszukiwań są liczne skanseny muzea etnograficzne.

Ponadto odbywa się coraz więcej imprez promujących folklor, gdzie można spotkać twórców ludowych.

Obyczaje świąteczne

Boże Narodzenie - to święto upamiętniające narodziny Jezusa Chrystusa. Jest to stała uroczystość liturgiczna. Boże Narodzenie poprzedzone jest okresem trzytygodniowego oczekiwania (dokładnie czterech niedziel), zwanego adwentem.

Wieczera – element najbardziej uroczyście obchodzonego święta rodzinnego. Wieczera postna zwana Wigilią, postnikiem, obiadem bożym (np. na Ziemi Sądeckiej

Oplątek – wieczerę poprzedza wyłącznie polski zwyczaj dzielenia się opłatkiem.

Wielkanoc – Pascha, Niedziela wielkanocna, Zmartwychwstanie Pańskie – najstarsze i najważniejsze święto chrześcijańskie upamiętniające zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa, obchodzone przez Kościoły chrześcijańskie.

Inne: Śmigus dyngus, malowanie jajek, Adwent, Pasterka, Mikołaj, Matka Boska Gromnicza, Ostatki, Topienie Marzanny, Odpusty, Zapusty.

JĘZYK

Ważnym elementem zbiorowej pamięci jest język.

Jego regionalne i lokalne odmiany, czyli **gwara** są jednym z najtrwalszych wyróżników tożsamości.

Przykładem jest chociażby Poznań, gdzie mówi się na ziemniaki pyry, na Podhalu grule, na Kaszubach bulwy, kartofle, felki, tufle, zaś na Mazowszu kartofle.

Wytwory ludowe

Od dawna tradycyjna hodowla i uprawy współistniały z lokalnym rzemiosłem i wytwórczością przemysłową.

Rzemieślnikiem wytwarzał przedmioty codziennego użytku niezbędne do pracy w polu, a artysta ludowy ozdobił je

malując, rzeźbiąc, wycinając oraz haftując.

Przykładowe Wytwory ludowe

- Tkaniny
- Wyroby z metalu,
- Wyroby z drewna,
- Wyroby z gliny,
- Wyroby ze skóry,
- Wyroby plecionarskie ze słomy, wikliny, korzenia i trawy,
- Wyroby z papieru

Nalewki zielarstwo

Produkty regionalne

Kuchnia regionalna

Kuchnia regionalna jest kuchnią bazującą na surowcach i produktach pochodzących z danego regionu, a sposoby przyrządzania potraw są zgodne z tradycyjną recepturą.

Obecny kształt polskich kuchni regionalnych jest wynikiem:

- dostępu do naturalnych zasobów, co uzależnione jest od położenia geograficznego
- oddziaływania kuchni narodów sąsiadujących z poszczególnymi regionami
- w przeszłości wpływu kuchni obcych narodów, co bezpośrednio było związane z różnym stopniem rozwoju gospodarczego
- stopnia zachowania i kultywowania tradycji, zwyczajów związanych z żywieniem.

Stroje ludowe

**Współcześnie najbardziej
odświętny, tradycyjny ubiór
wkładają mieszkańcy wsi
na największe uroczystości
miejscowe i regionalne,
a zwłaszcza
na uroczystości kościelne.**

Folklor

**KEEP
CALM
AND
PLAY
FOLKLOR**

Folklor w przeszłości był
nierozdzielnie związany
z życiem wsi.

Przez wieki przekaz ustny
stanowił wyłącznie źródło
informacji o czasach
minionych, tradycji,
obyczajach i obrzędach.

Tradycja

Przekazywane z pokolenia na pokolenie treści kultury (takie jak: obyczaje, poglądy, wierzenia, sposoby myślenia i zachowania, normy społeczne), uznane przez zbiorowość za społecznie doniosłe dla jej współczesności i przyszłości.

Muzeum
hymnu

FAKTORIA

HISTORIA

SZARŻA POD
KROJANTAMI

WDZYDZE
KISZEWSKIE

KRAINA W KRATĘ

ZAMKI:
GNIEW
BYTÓW
MALBORK

MUZEUM
WSI SŁOWIAŃSKIEJ
W KLUKACH

Skoro jest tak „dobrze”

– to czemu brak nam samozadowolenia
i satysfakcji ???

Przyczyna ?

WSZECHOBECNE BARIERY.

OTO ONE:

BARIERY

1. **Możliwości ekonomiczne gospodarstw rolnych, szczególnie niewielkich, nie są wykorzystywane w przypadku ograniczania się do produkcji pierwotnej i sprzedaży nieprzetworzonych artykułów rolnych.**
2. **Preferencje podatkowe, których skuteczność została już stwierdzona, powinny być jednak szczególnie uzasadnione dla zapewnienia uczciwych zasad konkurencji i odpowiedzialności za dobro wspólne.**
3. **Obszary wiejskie nie mogą konkurować z miastami w zakresie warunków prowadzenia działalności gospodarczej, przede wszystkim z powodu bardzo ograniczonej liczby klientów, niższych dochodów ludności miejscowej oraz wyższymi kosztami kooperacji wynikającej z rozproszenia.**
4. **Nieuzasadnione stosowanie tych samych wskaźników dla określenia obciążeń publicznoprawnych, w szczególności w odniesieniu do podstawowych składek na ubezpieczenia społeczne czy obciążenia podatkowego nieruchomości. Powinny być proporcjonalne do osiągniętych przychodów.**
5. **Nadal są migracje i emigracja zarobkowa. Zgodnie z szacunkiem około 600 tys. Mieszkańców obszarów wiejskich to osoby przebywające poza krajem w celach zarobkowych.**

BARIERY C.D.

6. Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna, co obniża standard życia mieszkańców oraz atrakcyjność w oczach inwestorów (sieci kanalizacyjne i systemy oczyszczania ścieków).

7. Brak odpowiedniej infrastruktury może zdecydować o tym, że inwestycje generujące nowe miejsca pracy lokowane są w innych lokalizacjach

8. Wyraźne dysproporcje między wsią, a miastem występuje również w zakresie pozostałej infrastruktury społecznej (placówek edukacyjnych – zwłaszcza edukacji przedszkolnej i szkół średniego szczebla, służby zdrowia, aptek

9. Co piąta organizacja pozarządowa w Polsce zlokalizowana jest na obszarach wiejskich, lecz w większości opiera się o prace społeczną swoich członków.

10. Wyodrębnienie i klasyfikacja obszarów wiejskich odbywa się wg niejednorodnych kryteriów, wśród których dominują głównie kryteria administracyjne.

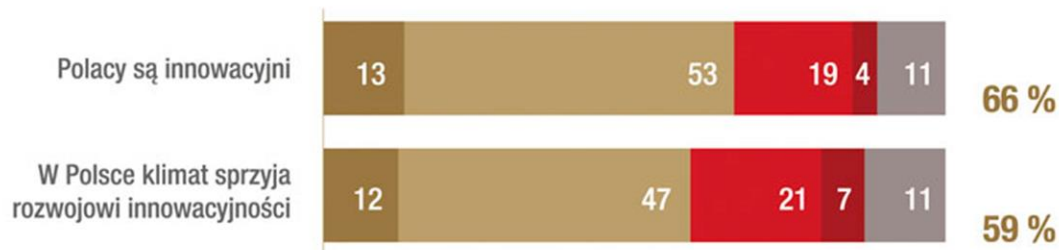

BARIERY C.D.

Inne bariery to:

- Brak lub niedostateczna pomoc kredytowa
- Niezadowalający stan sanitarny miejscowości i gospodarstw
- Niedostateczny poziom wiedzy ludności wiejskiej
- Niestabilne przepisy sanitarne
- Niedostateczna atrakcyjność turystyczna regionu
- Zbyt rygorystyczne przepisy prawa budowlanego

Czy Polacy są innowacyjni?

ANTIDOTUM

NA NASZE

BOLAĆZKI ?

INNOVACJE !?

INNOWACYJNOŚĆ

Innowacyjność, nazywana „bijącym sercem gospodarki XXI wieku” jest podstawowym elementem kształtującym konkurencyjność poszczególnych przedsiębiorstw, regionów oraz państw.

Innowacja jest funkcją kreatywnego myślenia oraz działania.

WNIOSKI

- **Wioski tematyczne jako jedna z form działań o charakterze innowacyjnym w turystyce wiejskiej**
- **Inicjatywa ogólnopolskiej sieci źródeł edukacyjnych – niezwykle cenna idea polegająca na sieciowaniu produktów przyczyniających się do ogólnokrajowego partnerstwa w turystyce wiejskiej**
- **Od innowacji zależy konkurencyjność gospodarstw agroturystycznych, a przede wszystkim kapitał ludzki i społeczny (proces ciągłej zmiany)**
- **Do innowacji można zaliczyć proces przygotowania mieszkańców wsi do prowadzenia zajęć, np. w wiosce tematycznej**

WNIOSKI C.D.

- **Nowości w turystyce na terenach wiejskich – ogrody pokazowe (turystyka ogrodowa)**
- **Wciąż rozwijający się trend – turystyka kulinarna, np. Szlak Oscypkowy, Jadła Mazurskie, u nas – Święto truskawek**
- **Należy wzmocnić pozycję Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” – rozszerzenie formuły członkostwa**
- **Program Krajowy musi się stosować do lokalnych strategii Rozwoju Turystyki do roku 2020**

WNIOSKI C.D.

- Należy ustalić wiodący podmiot posiadający status koordynatora działań w turystyce wiejskiej wyłonionego w wyniku międzyresortowego porozumienia w drodze utworzenia jednostki koordynującej w określonym resorcie
- **Konieczne jest tworzenie pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich i aktywizacja osób bezrobotnych ukierunkowana na tego typu działalność**
- Ważne, by właściciele gospodarstw agroturystycznych posiadali umiejętność pozyskiwania środków finansowych i sprawnego nimi dysponowania w celu podnoszenia jakości i tworzenia produktów **INNOWACYJNYCH**

GRUPY CELOWE W TURYSTYCE WIEJSKIEJ

- **Rodziny z dziećmi** – stanowią najważniejszą, a zarazem największą grupę turystów spędzających urlop na wsi.
- **Seniorzy** – to stale rosnąca grupa turystów o wyższych wymaganiach, ale bardzo ważna, gdyż goście przyjeżdżają także poza sezonem turystycznym.
- **Miłośnicy przyrody** – kategoria gości o konkretnych, ekologicznych zainteresowaniach.

OFERTA GOSPODARSTW

- Sprzęt pływający
- Jazda konna (hipoterapia)
- Place zabaw dla dzieci
- Brodziki, baseny
- Warsztaty artystyczne
- Wczasy dla puszystych czy wegetarian
- Nauka haftu
- Rękodzieła
- Organizacja wycieczek i imprez okolicznościowych
- Aktywne wczasy i wiele innych

PRZEWIDZIANE FORMY ROLNICTWA W PRZYSZŁOŚCI

- Rolnictwo komercyjne
- Rolnictwo wielofunkcyjne
- Rolnictwo socjalne

PRZYSZŁOŚĆ...

W przyszłości obszary wiejskie muszą być terenem atrakcyjnym krajobrazowo, zachowującym w miarę możliwości dawny, tradycyjny układ zabudowy i sposób kształtowania wiejskiej przestrzeni

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ !

***GRATULUJĘ UDANEGO
SEZONU LETNIEGO***